

L'art enmig del desert

En arribar la tardor, estació habitual de la seva periòdica plenitud, la ciutat de Girona ofereix a propis i estranys un bagatge espectacular i sorprenent de realitats en el camp de les arts plàstiques.

En l'àmbit institucional, la Diputació, conjuntament amb el Departament de Cultura de la Generalitat, llança la I Biennal d'Art de Girona, oberta a artistes de tot l'Estat, com a superació de la polèmica Mostra d'Art dels últims anys i com a signe de recerca de nous camins. L'Ajuntament, per la seva banda, instal·la a l'Institut Vell la Biennal Internacional de Pintura Jove de Canes, i estrena noves sales del Museu d'Història de la Ciutat, adaptades per allotjar en permanència les obres del fons d'art municipal, ric en aportacions locals contemporànies fins ara estèrilment emmagatzemades. Això sense oblidar la nova etapa de les sales municipals, renovades amb criteris arquitectònics discutibles però dotades de contingut adient i d'un notable ritme d'exposicions.

En el terreny privat, les galeries rivalitzen en propostes insòlites i en iniciatives brillants: eixamplar la superfície amb nous espais destinats a exhibicions i subhastes; portar fins a Girona l'obra i la persona d'Antonio Saura; muntar un supermercat artístic que només té paral·lels a Madrid, Barcelona i València. Afegim a tot això la proliferació de sales, l'acció cultural de les entitats financeres, l'exhibició d'art en restaurants i bars, i tindrem una Girona artística amb més densitat quantitativa que els centres tradicionals coneguts arreu del món.

Ara cal preguntar-se si tot aquest esclat té una relació autèntica amb la realitat o si es tracta només d'un muntatge artificial, completament desvinculat dels afanys de la societat gironina. En l'òrbita institucional, hi ha el perill que l'interès per l'art es mogui per criteris de prestigi i s'esgoti després de la vetllada inaugural, un cop reunides les persones de sempre i apareguda als diaris la fotografia de costum. En l'òrbita privada, cada vegada dominen més els vents dels moviments efímers, els dictats de les modes, les xarxes d'ignorada procedència, les finalitats especulatives i les operacions estrictament comercials, que semblen exemplificar-se amb el supermercat que durant un mes funcionarà a Girona: els expositors exhibiran l'obra en cistelles d'alumini, els clients disposaran de carros per carregar-hi les compres i la sortida s'haurà de fer pel trauc de la caixa registradora. El fenomen de l'art com a simple mercaderia no podia trobar una traducció més eloqüent.

Benvinguts siguin tots aquests experiments si comporten un major aprofundiment de l'anàlisi per part dels crítics, un major rigor per part dels editors de catàlegs, un augment de les accions didàctiques com a complement de les exhibicions. Si no fos així, ens podríem trobar amb un excés d'art enmig de la buidor, amb una desmesura que satisfés petits nuclis sense repercussió en la població real. Si, a despit de tanta modernitat, la gent continués decorant el menjador amb el paisatge convencional, podríem dir que existeix un divorci profund entre els artistes i el públic, entre l'art i la seva funció social. Si l'art —expressió humana— no s'entengués com un contacte amb l'home, sinó com un espectacle que disfressa altres objectius o amaga altres interessos, aleshores tanta «moguda» artística, per enlluernadora que fos, hauria de ser tinguda com a sospitosa.